

BACKGROUND REPORT

PRAGUEPRAŽSKÝ
STUDENTSTUDENTSKÝ
SUMMIT

HRC

Dětská práce

1. Úvod

Přestože Světová zpráva o dětské práci z roku 2010, kterou vydala Mezinárodní organizace práce, potvrdila pokles dětských pracovníků z 222 milionů na 215 milionů¹, je dětská práce i nadále tématem, kterým by se měla Rada pro lidská práva zabývat. Rada pro lidská práva by tím mohla pomoci snadněji dosáhnout jednoho z cílů Mezinárodní organizace práce, čímž je odstranění dětské práce do roku 2016.

2. Definice dětské práce

Čl. 1 Úmluvy o právech dítěte říká: „Pro účely této úmluvy se dítětem rozumí každá lidská bytost mladší osmnáct let, pokud podle právního řádu, jenž se na dítě vztahuje, není zletilosti dosaženo dříve.“² Přičemž věk osmnácti let je respektován i ostatními dokumenty touto problematikou se zabývajících.

Ve vztahu k dětské práci je pak rozhodující Úmluva o nejnižším věku pro vstup do zaměstnání (Minimum Age Convention No. 138) z roku 1973, kterou přijala Mezinárodní organizace práce (International Labour Organization, dále ILO) a která jako hranici pro vstup do zaměstnání ustavuje věk 15 let, za zvláštních okolností 13 let³, pro morálně nebo fyzicky náročnou práci 18 let. Přičemž ne každou práci, která je vykonávána dětmi, je možné za dětskou práci považovat. „Jde o takovou práci, která je vykonávána s ohledem na zdraví a vzdělání dětí, je příležitostná, legální a jedná se o lehkou práci, která učí děti zodpovědnosti“⁴

ILO (2010) ve své zprávě Accelerating action against child labour⁵ pak rozlišuje tři kategorie dětské práce:

- Děti v zaměstnání (*Children in employment*): Zahrnuje veškeré ekonomické aktivity prováděné dětmi nejméně jednu hodinu během daného období. Jde o práci placenou i neplacenou, uvnitř i vně rodiny, práci formální i neformální.
- Děti vykonávající dětskou práci (*Children in child labour*): Kategorie, která je podmnožinou „Děti v zaměstnání“ zahrnuje práci dětí, které ještě nedosáhli požadovaného věku pro danou práci a dětí vykonávajících *nejhorší dětskou práci*.

¹ Child Labour. In: *International Labour Organization* [online]. 2010 [cit. 2012-08-07]. Dostupné z: <<http://www.ilo.org/global/topics/child-labour/lang--en/index.htm>>.

² Úmluva o právech dítěte. In: *Vláda České republiky* [online]. 2008 [cit. 2012-08-08]. Dostupné z: <<http://www.vlada.cz/cz/pracovni-a-poradni-organy-vlady/rp/dokumenty/zpravy-plneni-mezin-umluv/umluva-o-pravech-ditete-42656/>>.

³ Pokud dítě vykonává lehkou práci, která nepoškozuje jeho zdraví a vývoj a nenarušuje pravidelnou školní docházku.

⁴ BÁBORSKÁ, Jana. *Dětská práce v rozvojovém světě*. Brno, 2. ledna 2012. Dostupné z: <http://is.muni.cz/th/209708/fss_m/diplomova_prace.pdf>. Diplomová práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce Dipl.-Theol. Univ. Stanislava Ševčíková, Ph.D.

⁵ Accelerating action against child labour: ILO Global report on child labour 2010. In: *International Labour Organization* [online]. 2010. vyd. [cit. 2012-07-13]. Dostupné z: <<http://www.ilo.org/ipeinfo/product/viewProduct.do?productId=13853>>.

⁶ Zde uvedené dělení je pouze jedno z možných.

- Nebezpečná práce prováděná dětmi (*Hazardous work by children*): Práce mající vliv na bezpečnost, zdraví a mravní vývoj dětí. Zahrnuje to noční práci, dlouhé pracovní směny, vystavení fyzickému, psychickému, nebo sexuálnímu zneužívání a práci v nepříznivých podmínkách.

3. Příčiny dětské práce

Příčin dětské práce může být celá řada, přesto jich však existuje pět, které jsou považovány za hlavní a rozhodující a které jsou níže prezentovány.

3.1 Chudoba

Závislost mezi příjmy domácností a dětskou prací je poměrně úzká. Dětská práce logicky tedy postihuje především ty oblasti, kde je extrémní chudoba⁷, jenž zasahuje širší spektrum obyvatelstva. Domácnosti žijící v extrémní chudobě pak využijí všechny možnosti, včetně zaměstnání svých dětí, aby zajistily své životní potřeby.⁸ Důležité je zmínit i paradox bohatství, kdy rodiny, které mají k dispozici půdu, budou spíše využívat vlastní pracovní sílu dětí, než ji najímat odjinud. Dalším problémem souvisejícím s chudobou je past přežití. Při velkém počtu dětí nabízejících svou práci bude cena jejich práce klesat, což povede spirálovitě k tomu, že ještě větší množství dětí bude nuceno pracovat. Pracující děti pak nechodí do školy, což se projeví tak, že jako nevzdělaná pracovní síla budou menší i jejich budoucí příjmy, a tak vzniká tzv. kruh chudoby⁹.

3.2 Vzdělávací systém

Nastavení vzdělávacího systému je jedním z faktorů ovlivňujících dětskou práci. Obecně se dá říct, že je souvislost mezi množstvím pracujících dětí a dětí chodících do škol. Poplatky za základní školství spolu s náklady na školní pomůcky a dopravou jsou v rozvojových zemích jednou z hlavních příčin nízké školní docházky. Dalšími faktory je délka cesty do školy, úroveň vzdělání rodičů a počet dětí v rodině. Je vcelku běžné, že u rodin s více dětmi mají právě mladší děti větší šanci na lepší vzdělání, jelikož jsou podporovány prací svých starších sourozenců¹⁰.

Na základní školu dnes v rozvojových zemích vstupuje 89 % dětí (47 % z nich dívky a 53 % chlapci), jen část ji ale dokončí. Nejvíce znevýhodněné jsou chudé venkovské dívky. V zemích jako Afghánistán, Čad nebo Guinea-Bissau jich nedostudují více než 4/5, v Nigeru, Středoafričské republice nebo Džibuti 2/3, v mnoha dalších jako Pobřeží slonoviny, Burkina

⁷ Extrémní chudoba je dle definice Světové banky živobytí za méně než 1,25\$/den na osobu.

⁸ BÁBORSKÁ, Jana. *Dětská práce v rozvojovém světě*. Brno, 2. ledna 2012. Dostupné z: <http://is.muni.cz/th/209708/fss_m/diplomova_prace.pdf>. Diplomová práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce Dipl.-Theol. Univ. Stanislava Ševčíková, Ph.D.

⁹ Dětská práce: příčiny, souvislosti, důsledky a řešení. In: *Stop dětské práci* [online]. Rozvojovka, člověk v tísní, o. p. s., 2012-06-12 [cit. 2012-07-13]. Dostupné z: <http://www.stopdetskepraci.cz/download/pdf/pdfs_130.pdf>

¹⁰ BÁBORSKÁ, Jana. *Dětská práce v rozvojovém světě*. Brno, 2. ledna 2012. Dostupné z: <http://is.muni.cz/th/209708/fss_m/diplomova_prace.pdf>. Diplomová práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce Dipl.-Theol. Univ. Stanislava Ševčíková, Ph.D.

Faso, DR Kongo, Súdán, Jemen nebo Mozambik polovina.¹¹

3.3 Rodina

Velká část dětí začíná pracovat, když chce pomoci své rodině. Dle publikace ILO z roku 2006 – *The end of child labour: within reach*¹² se faktory, které mohou ovlivnit, zda bude dítě pracovat, dělí vnitřní a vnější.

Vnější faktory	Vnitřní faktory
<ul style="list-style-type: none">• Rodina patří k minoritě a trpí sociální exkluzí• Materiální hodnoty• Silná vrstevnická skupina• Urbanizace• Ekonomická krize, politické a sociální změny• Dopady HIV/AIDS	<ul style="list-style-type: none">• Rodina v obtížné situaci:<ul style="list-style-type: none">- rodiny jen s jedním rodičem- nemoc v rodině- neschopnost rodiny pracovat- dysfunkční rodiny• Rodinné hodnoty• Nízká úroveň vzdělání rodičů• Nízká úroveň dovedností rodičů

Vnější faktory pocházejí z okolního prostředí, a jelikož nejsou individuálně určené, tak mají často dopad na celou společnost a více vypovídají o jejím celkovém stavu. Např. důraz na materiální hodnoty vypovídá o orientaci na konzumní způsob života, kde je snaha o stále další kupování materiálních statků. Silná vrstevnická skupina pak zase poukazuje na vliv okolních dětí na vývoj jednotlivce a to přijmutím hodnot a postojů kolektivu.

Existuje samozřejmě provázanost mezi vnějšími a vnitřními faktory, například v oblastech, kde bude velké procento nakažených HIV, bude i větší podíl nefunkčních rodin zasážených nemocí v rodině nebo úmrtím v rodině.

3.4 Poptávka po dětské práci

Není nutné být erudovanými ekonomy, aby bylo jasné, že pokud nebude poptávka, tak zanedlouho nebude ani nabídka. Jako výhody dětské práce ze strany zaměstnavatele se často uvádějí tyto důvody¹³:

- nízká cena pracovní síly – výrazně nižší mzda než pro dospělé pracovníky, někdy dokonce mzda žádná;
- argument „mrštných prstů“ – na některé práce se děti „hodí“ lépe než dospělí;
- nedostatek dospělých pracovníků – zvláště v období sezónních prací;
- neznalost dětí – děti neznají svá práva, jsou snáze manipulovatelné a neuvědomují si rizika s určitými pracemi spojená.

¹¹ Dětská práce: příčiny, souvislosti, důsledky a řešení. In: *Stop dětské práci* [online]. Rozvojovka, člověk v tísní, o. p. s., 2012-06-12 [cit. 2012-07-13]. Dostupné z: http://www.stopdetskepraci.cz/download/pdf/pdfs_130.pdf.

¹² *The end of child labour: Within reach*. [online]. 2006, s. 100 [cit. 2012-07-13]. ISSN 0074-6681. Dostupné z: <http://www.ilo.org/public/english/standards/relm/ilc/ilc95/pdf/rep-i-b.pdf>.

¹³ BÁBORSKÁ, Jana. *Dětská práce v rozvojovém světě*. Brno, 2. ledna 2012. Dostupné z: http://is.muni.cz/th/209708/fss_m/diplomova_prace.pdf. Diplomová práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce Dipl.-Theol. Univ. Stanislava Ševčíková, Ph.D.

3.5 Hodnoty a postoje společnosti

Dětskou práci do značné míry ovlivňuje i to, jaký je pohled společnosti na tento problém. Pokud okolí nevytváří tlak nebo jde dokonce o místní normu, tak je mnohem pravděpodobnější, že rodiče pošlou své děti pracovat. Rodiče mají pocit, že pro děti nejde o něco škodlivého a že jim to v budoucnu bude dokonce prospěšné.

Je samozřejmě paralela mezi vzděláním rodičů a jejich náchylností nechat děti pracovat místo vzdělávání. Vzdělání rodiče jsou ochotni překonat větší překážky, aby jejich dítě mohlo navštěvovat školu.¹⁴

4. Nejhorší formy dětské práce

Nejhorší formy dětské práce jsou popsány v Úmluvě Mezinárodní organizace práce o zákazu a okamžitých opatření k odstranění nejhorších forem dětské práce (1999)¹⁵. Výraz „nejhorší formy dětské práce zde článek 3 definuje jako:

- a) *všechny formy otroctví nebo praktik podobných otroctví, jako je prodej a obchodování s dětmi, poddanství pro dluhy a nevolnictví a nucená nebo povinná práce, včetně nuceného nebo povinného najímání dětí k účasti v ozbrojených konfliktech;*
- b) *užívání, získávání nebo nabízení dítěte k prostituci, k výrobě pornografie nebo pro pornografická představení;*
- c) *užívání, získávání nebo nabízení dítěte k nezákonným činnostem, zejména k výrobě a obchodování s drogami tak, jak jsou definovány v příslušných mezinárodních smlouvách;*
- d) *práci, která svou povahou nebo okolnostmi, za nichž je vykonávána, je schopna poškodit zdraví, ohrozit bezpečnost nebo morálku dětí.*

Nejhorší formy dětské práce pak podle ILO dělíme na bezpodmínečně nejhorší formy dětské práce a na nebezpečnou práci.

4.1 Bezpodmínečně nejhorší formy dětské práce

Ty jsou vymezeny písmeny a) – c) výše uvedené úmluvy a mělo by jít o formy práce, které jsou zapovězené všem osobám mladším osmnácti let. Zároveň jde o takové formy dětské práce, které jsou v rozvinutých zemích takřka vymýcené, a i když realizace třeba pokulhává, tak existuje globální shoda na jejich odsouzení. V zde uvedené tabulce¹⁶ je uveden počet dětských pracovníků v jednotlivých odvětvích.

¹⁴ BÁBORSKÁ, Jana. *Dětská práce v rozvojovém světě*. Brno, 2. ledna 2012. Dostupné z: http://is.muni.cz/th/209708/fss_m/diplomova_prace.pdf. Diplomová práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce Dipl.-Theol. Univ. Stanislava Ševčíková, Ph.D.

¹⁵ Úmluva Mezinárodní organizace práce o zákazu a okamžitých opatření k odstranění nejhorších forem dětské práce, <http://www.helcom.cz/view.php?cislocianku=2005020128>.

¹⁶ Child labour and education. *UNESCO* [online]. 2006, s. 53 [cit. 2012-07-13]. Dostupné z: <http://unesdoc.unesco.org/images/0014/001474/147485e.pdf>.

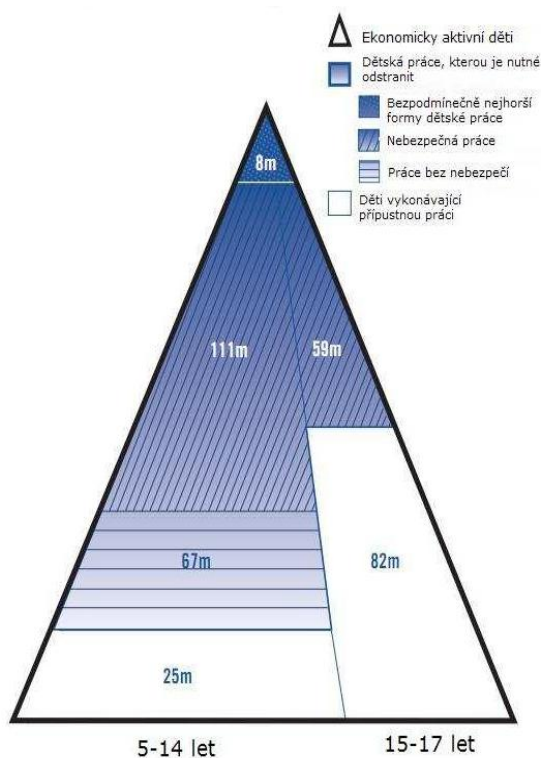
Obchodování s dětmi	1,2 milionů
Nucená a otrocká práce	5,7 milionů
Ozbrojené konflikty	0,3 milionů
Prostituce a pornografie	1,8 milionů
Nezákonné aktivity	0,6 milionů
Celkem	8,4 milionů

Ať mluvíme o otroctví, prostituci, obchodování s drogami nebo problematice dětských vojáků, jde i přes malou část z celkového počtu dětských pracovníků o jeden z hlavních problémů. Důvodem je zdrcující dopad na dětskou psychiku a často velice komplikované začlenění do normální společnosti.

4.2 Nebezpečná práce

Je posuzována podle národních předpisů a podle Child Labour Recommendation No. 190¹⁷ jde o takovou práci, která děti vystavuje:

- fyzickému, citovému nebo sexuálnímu zneužívání;
- která je vykonávána pod zemí, pod vodou, v nebezpečných výškách nebo ve stísněných prostorách;
- při které děti musejí zacházet s nebezpečnými stroji, vybavením a nástroji nebo
- takové práce, která zahrnuje ruční manipulaci s těžkými náklady a jejich dopravu;
- v nezdravém prostředí, kde jsou např. děti vystaveny nebezpečným látkám, čínidlům nebo procesům, vysokým teplotám, nadměrnému hluku nebo vibracím, poškozujícím jejich zdraví.

¹⁷ Child Labour Recommendation No. 190. *International Labour Organization* [online]. 1999 [cit. 2012-07-13]. Dostupné z: <<http://www.ilo.org/public/english/standards/relm/ilc/ilc87/com-chir.htm>>.

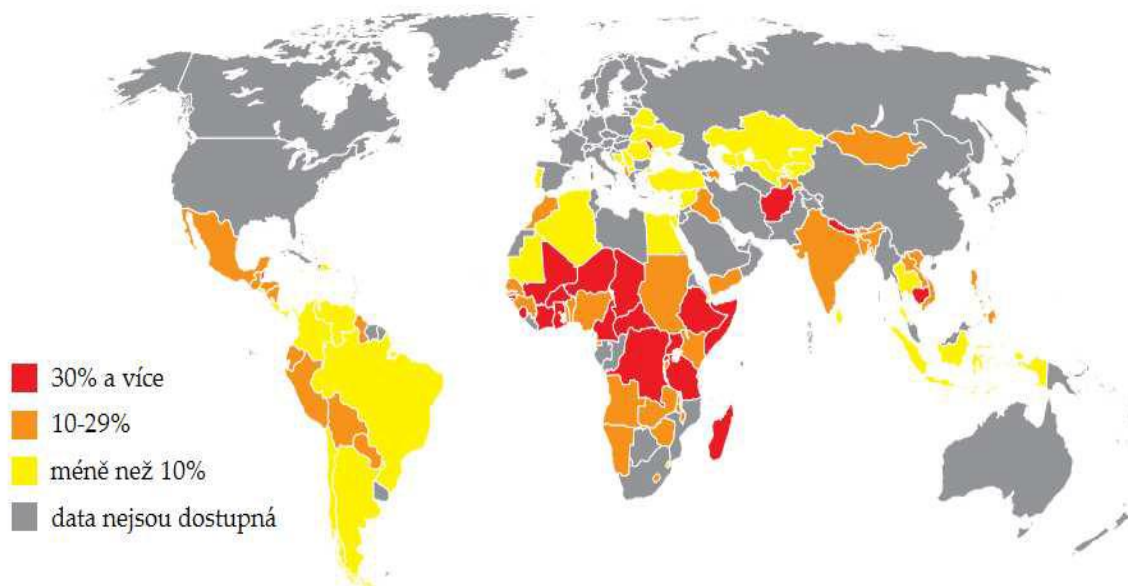

Na tomto pyramidovém zobrazení je vidět, jaké je rozložení pracujících dětí v různých kategoriích.¹⁸

5. Rozložení dětské práce ve světě

Problematika dětské práce je nejrozšířenější v rozvojových zemích, následující obrázek¹⁹ ukazuje procentuální zastoupení podílu dětských pracovníků.

Počet dětských pracovníků ve věku 5-14 let (v procentech)

6. Dokumenty a organizace

6.1 Dokumenty zabývající se dětskými právy

- **Ženevská deklarace práv dítěte (1924)**
 - Ženevská deklarace byla přijata 26. září 1924 Společností národů, předchůdkyní dnešní OSN.
 - Jde o první dokument přijatý mezinárodním společenstvím, který deklaroval dětská práva. Není právně závazná, tudíž nelze vymáhat práva v ní uvedená, ale měla velký historický, politický a morální význam.²⁰

¹⁸ Obrázek použit v přeložené verzi z Diplomové práce: Dětská práce v rozvojovém světě, prvotní zdroj ILO – A future without child labour, <http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/@dgreports/@dcomm/@publ/documents/publication/wcms_publ_9221124169_en.pdf>.

¹⁹ Obrázek použit v přeložené verzi z Diplomové práce: Dětská práce v rozvojovém světě, prvotní zdroj UNICEF, 2007.

²⁰ BŮŽEK, Antonín. Století dítěte a práva dítěte. In: *Sdružení zastánců dětských práv ČR* [online]. 2008 [cit. 2012-08-08]. Dostupné z: <http://dcicz.org/userfiles/file/stoleti_ditete_a_prava_ditete.pdf>.

- Zabývá se fyzickým a psychickým rozvojem dítěte, obzvláště pokud dítě pracuje na úkor tohoto rozvoje.
- **Všeobecná deklarace lidských práv** („Universal Declaration of Human Rights“) (1948)
 - Všeobecná deklarace lidských práv byla přijata Valným shromážděním OSN 10. prosince 1948, v den, který začal být později označován jako Den lidských práv.²¹
 - Je to právně nezávazný dokument, ale navazuje na něj mnoho dalších smluv a úmluv, jejichž základní myšlenky vycházejí právě ze Všeobecné deklarace lidských práv.
 - Dětskými právy se zabývá například čl. 25 (2), který zmiňuje právo na speciální péči a pomoc dětem nebo čl. 26, zaměřený na právo na vzdělání.
- **Deklarace práv dítěte** („Declaration of the Rights of the Child“) (1959)
 - Deklarace práv dítěte, někdy nazývána jako Charta práv dítěte, byla přijata rezolucí Valného shromáždění OSN 20. listopadu 1959.
 - V preambuli se odvolává na Chartu OSN, Všeobecnou deklaraci lidských práv a Ženevskou deklaraci práv dítěte. Vyzývá k dodržování 10 zásad v ní uvedených.
 - Například zásada č. 6 hovoří o právu na vzdělání, č. 7 o minimálním věku pro zaměstnání, č. 8 o vykořisťování.
- **Úmluva o právech dítěte** („Convention on the Rights of the Child“) (1989)
 - Úmluva o právech dítěte byla přijata Valným shromážděním OSN 20. listopadu 1989 a podepsaly ji všechny členské státy OSN (ne všechny jí ale ratifikovaly). Je to první mezinárodní právně závazný dokument zaměřující se konkrétně na ochranu lidských práv u dětí.
 - Článek 32, odstavec 1 Úmluvy o právech dítěte hovoří konkrétně o dětské práci: *„Státy, které jsou smluvní stranou úmluvy, uznávají právo dítěte na ochranu před hospodářským vykořisťováním a před vykonáváním jakékoli práce, která může být pro něho nebezpečná nebo bránit jeho vzdělávání nebo která by škodila zdraví dítěte nebo jeho tělesnému, duševnímu, duchovnímu, mravnímu nebo sociálnímu rozvoji.“*
 - Stejně tak například článek 34 a 35: *„Státy, které jsou smluvní stranou*

²¹ Všeobecná deklarace lidských práv: Kde rychle najít hezky ucelený seznam lidských práv?. In: *Lidská práva* [online]. 2011 [cit. 2012-08-08]. Dostupné z: <<http://www.lidskaprava.cz/student/uvod-do-lidskych-prav/clanky/vseobecna-deklarace-lidskych-prav>>.

úmluvy, přijímají všechna nezbytná vnitrostátní, dvoustranná a mnohostranná opatření k zabránění únosů dětí, prodávání dětí a obchodování s nimi za jakýmkoli účelem a v jakékoli podobě."

- K Úmluvě byly přijaty dva opční protokoly. Jedním z nich je Opční protokol k Úmluvě o právech dítěte o prodeji dětí, dětské prostituci a dětské pornografii²² („The Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child on the sale of children, child prostitution and child pornography“), což jsou jedny z nejhorších forem dětské práce.
- **Úmluva Mezinárodní organizace práce o zákazu a okamžitých opatřeních k odstranění nejhorších forem dětské práce** („Worst Forms of Child Labour Convention) (1999)
 - Úmluva byla přijata v Ženevě 17. června 1999.²³
 - Zabývá se dětskou prací především v souvislosti účasti dětí v ozbrojených konfliktech či dětskou pornografií, což považuje za jedny z nejhorších forem dětské práce.²⁴

6.2 Organizace zabývající se dětskými právy

Existuje i několik organizací, které se zabývají dětskými právy. Dávají si za cíl dohlížet na jejich dodržování a zabránit jejich porušování.

- **Chraňte děti** („Safe of Children“)
 - V květnu 1919 vznikla v Londýně organizace s názvem Chraňte děti. Šlo především o reakci na situaci po první světové válce, která přinesla potřebu hájit práva dětí.²⁵
- **Mezinárodní unie pomoci dětem** („L'Union Internationale de Secours aux Enfants“ = UISE)
 - Mezinárodní unie pomoci dětem vznikla v roce 1920 v Ženevě za účelem pomoci dětem postiženým první světovou válkou. V roce 1923 přijala

²² Úmluva o právech dítěte. In: *Vláda České republiky* [online]. 2008 [cit. 2012-08-08]. Dostupné z: <<http://www.vlada.cz/cz/pracovni-a-poradni-organy-vlady/rfp/dokumenty/zpravy-plneni-mezin-umluv/umluva-o-pravech-ditete-42656/>>.

²³ Práva dětí: Úmluva Mezinárodní organizace práce o zákazu a okamžitých opatřeních k odstranění nejhorších forem dětské práce. In: *Český helsinský výbor* [online]. 2005 [cit. 2012-08-08]. Dostupné z: <<http://www.helcom.cz/view.php?cisloclanku=2005020128>>.

²⁴ PEŠLOVÁ, Lenka. *Práva dítěte: Filozoficko-právní analýza problému* [online]. Brno, 2011 [cit. 2012-08-08]. Dostupné z: <http://is.muni.cz/th/210315/pravf_m/Diplomova_prace.txt>. Diplomová práce. Masarykova univerzita.

²⁵ Dětská práva. In: *Úplněk* [online]. 2011 [cit. 2012-08-08]. Dostupné z: <<http://www.iuplněk.eu/news/detska-prava/>>.

dokument s názvem Ženevská deklarace práv dítěte.²⁶

- **Dětský fond Organizace spojených národů** („The United Nations Children’s Fund“ = UNICEF)
 - UNICEF byl založen v roce 1946 jako „The United Nations International Children’s Emergency Fund“ (Mezinárodní dětský fond neodkladné pomoci) a měl za úkol pomáhat dětem postiženým druhou světovou válkou. V roce 1953 se stal součástí OSN a specializuje se na pomoc dětem v celém světě. Velkou podporu činnosti získal v Úmluvě o právech dítěte.²⁷
 - UNICEF se zabývá také dětskou prací. Existují programy zaměřené na vyhledávání pracujících dětí a snaží se pomáhat nejen obětem, ale i jednat s vládami zemí a obchodníky, aby dětská práce vymizela natrvalo.²⁸
- **Mezinárodní organizace práce** („International Labour Organization“ = ILO)
 - Mezinárodní organizace práce byla založena v roce 1919 a v roce 1946 se stala první specializovanou agenturou OSN. Jejím hlavním cílem je prosazování sociální spravedlnosti a mezinárodně uznávaných lidských a pracovních práv.²⁹
 - Z iniciativy Mezinárodní organizace práce vznikl v roce 1992 Mezinárodní program na odstranění dětské práce (International Programme of the Elimination of Child Labour, IPEC). Jeho cílem je postupné celkové odstranění dětské práce. Toho chce dosáhnout rozšířením možností států, které tímto problémem trpí, jak řešit dětskou práci a podporu celosvětového hnutí k boji proti dětské práci.³⁰
 - Generální konference Mezinárodní organizace práce přijala 17. června 1999 v Ženevě Úmluvu Mezinárodní organizace práce o zákazu a

²⁶ PEŠLOVÁ, Lenka. *Práva dítěte: Filozoficko-právní analýza problému* [online]. Brno, 2011 [cit. 2012-08-08]. Dostupné z: <http://is.muni.cz/th/210315/pravf_m/Diplomova_prace.txt>. Diplomová práce. Masarykova univerzita.

²⁷ Stručně o UNICEF. In: *UNICEF* [online]. 2004 [cit. 2012-08-08]. Dostupné z: <<http://www.unicef.cz/index.php?pg=2&id=94&zp=1>>.

²⁸ Pomozte dětem strádajícím dětskou prací: Podpořte programy UNICEF zaměřené proti dětské práci. In: *UNICEF* [online]. 2010 [cit. 2012-08-08]. Dostupné z: <<http://www.unicef.cz/index.php?pg=2&id=325&zp=17>>.

²⁹ Specializované agentury: Mezinárodní organizace práce (ILO). In: *Informační centrum OSN v Praze* [online]. 2005 [cit. 2012-08-08]. Dostupné z: <<http://www.osn.cz/system-osn/specializovane-agentury/?i=116>>.

³⁰ The Programme. In: *International Labour Organization* [online]. 1996 [cit. 2012-08-08]. Dostupné z: <<http://www.ilo.org/ipec/programme/lang--en/index.htm>>.

okamžitých opatřeních k odstranění nejhorších forem dětské práce.³¹

- **Výbor pro práva dítěte** („Committee on the Rights of the Child“)
 - Výbor pro práva dítěte, který vznikl na základě Úmluvy pro práva dítěte, se skládá ze skupiny nezávislých odborníků, kteří kontrolují realizaci Úmluvy a naplňování jednotlivých práv dětí ze stran jednotlivých států. Poprvé se sešel v roce 1991.³²

7. Závěr

Je samozřejmé, že každý region má svá specifika a že existuje téměř tolik přístupů k dětské práci, kolik je států. I když se může zdát, že se celá věc týká převážně rozvojových zemí, není tomu tak. Tato problematika je mnohem širší, než se na první pohled může zdát. Je třeba si uvědomit, že např. sexuální turistika z vyspělých států vytváří poptávku, která v důsledku vede k nárůstu nezletilých prostitutek. Na dětskou práci je pak nutno hledět jako na komplexní problém sestávající se z mnoha proměnných a nemající jen jedno správné řešení. Je také třeba mít na paměti, že pouze prosadit zákaz dětské práce a realizovat jeho dodržování může vše i zhoršit, protože děti jsou na práci často finančně závislé.

Samostatnou kapitolou jsou pak bezpodmínečně nejhorší formy dětské práce, z nichž by každé téma od otroctví, sexuálního zneužívání až po dětské vojáky vydalo na další publikace. I když celkový počet pracujících dětí v posledních letech mírně klesá, je vlivem ekonomické krize očekáván nárůst pracujících dětí. Počet dětí zapojených do nejhorších forem dětské práce je spíše stagnující. Podle údajů z roku 2010 je na světě 215 milionu dětských pracovníků³³, což samo o sobě značí, že jde o problém, který je třeba dále řešit.

Doporučené prameny k prostudování a tvorbě stanoviska

Mnoho informací k tématu dětské práce najdete v denním tisku nebo na internetu. Vaší pozornosti by však neměli uniknout tyto zdroje:

Mezinárodní organizace práce (ILO), www.ilo.com – najdete zde množství zpráv a dokumentů. Konkrétně například:

- Celosvětová zpráva ILO o dětské práci 2010. *Urychlení opatření proti dětské práci* [PDF]. Mezinárodní organizace práce. Květen 2010. ISBN 978922-121873-9. Dostupné z: <http://www.ilo.org/ipecinfo/product/viewProduct.do?productId=13853>.

³¹ Práva dětí: Úmluva Mezinárodní organizace práce o zákazu a okamžitých opatřeních k odstranění nejhorších forem dětské práce. In: *Český helsinský výbor* [online]. 2005 [cit. 2012-08-08]. Dostupné z: <http://www.helcom.cz/view.php?cisloclanku=2005020128>.

³² Committee on the Rights of the Child: Monitoring children's rights. In: *Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights* [online]. 2011 [cit. 2012-08-08]. Dostupné z: <http://www2.ohchr.org/english/bodies/crc/>.

³³ Accelerating action against child labour: ILO Global report on child labour 2010. In: *International Labour Organization* [online]. 2010. vyd. [cit. 2012-07-13]. Dostupné z: <http://www.ilo.org/ipecinfo/product/viewProduct.do?productId=13853>.

- Globální zpráva navazující na prohlášení Mezinárodní organizace práce o základních principech a právech při práci. *Konec dětské práce: na dosah* [PDF]. Ženeva: Mezinárodní organizace práce, 2006. ISBN 92-2-116603-1. Dostupné z: <<http://www.ilo.org/public/english/standards/relm/ilc/ilc95/pdf/rep-i-b.pdf>>.

Portál Stop dětské práci, www.stopdetskepraci.cz – český portál, který přináší zajímavé informace a dané problematice se ze široka věnuje. Doporučujeme tuto publikaci:

- Tereza Hronová, Pavla Začalová. *Dětská práce: Příčiny, souvislosti, důsledky a řešení* [PDF]. Praha: Rozvojovka, Člověk v tísni, o. p. s, 12. června 2012. 22 str. Dostupné z: <http://www.stopdetskepraci.cz/download/pdf/pdfs_130.pdf>.

Dětský fond Organizace spojených národů (UNICEF), www.unicef.org – na stránkách této organizace je k nalezení obrovské množství analýz a informací o práci dětí.

Organizace OSN pro výchovu, vědu a kulturu (UNESCO), www.unesco.org – v sekci vzdělávání naleznete řadu publikací na téma dětská práce. Například tento článek:

- Riho Sakurai. *Dětská práce a vzdělávání* [PDF]. Paříž: UNESCO, 2006. Dostupné z: <<http://unesdoc.unesco.org/images/0014/001474/147485e.pdf>>.

Je však převážně na vás, abyste našli vyhovující zdroje a dokázali v nich najít vše potřebné. V současné době může vzniknout každý měsíc několik nových a rozsáhlých publikací, které opět přinesou do problematiky jiné světlo.

Seznam použitých zdrojů

Child Labour. In: *International Labour Organization* [online]. 2010 [cit. 2012-08-07]. Dostupné z: <<http://www.ilo.org/global/topics/child-labour/lang-en/index.htm>>.

Dětská práce. In: *Stop dětské práci: Je lepší chodit do školy* [online]. 2011 [cit. 2012-08-08]. Dostupné z: <<http://www.stopdetskepraci.cz/index.php?id=174&idp=181>>.

BŮŽEK, Antonín. Století dítěte a práva dítěte. In: *Sdružení zastánců dětských práv ČR* [online]. 2008 [cit. 2012-08-08]. Dostupné z: <http://dcicz.org/userfiles/file/stoleti_ditete_a_prava_ditete.pdf>.

Všeobecná deklarace lidských práv: Kde rychle najít hezky ucelený seznam lidských práv?. In: *Lidská práva* [online]. 2011 [cit. 2012-08-08]. Dostupné z: <<http://www.lidskaprava.cz/student/uvod-do-lidskych-prav/clanky/vseobecna-deklarace-lidskych-prav>>.

Úmluva o právech dítěte. In: *Vláda České republiky* [online]. 2008 [cit. 2012-08-08]. Dostupné z: <<http://www.vlada.cz/cz/pracovni-a-poradni-organy-vlady/rlp/dokumenty/zpravy-plneni-mezin-umluv/umluva-o-pravech-ditete-42656/>>.

Práva dětí: Úmluva Mezinárodní organizace práce o zákazu a okamžitých opatřeních k odstranění nejhorších forem dětské práce. In: *Český helsinský výbor* [online]. 2005 [cit. 2012-08-08]. Dostupné z: <<http://www.helcom.cz/view.php?cislocianku=2005020128>>.

PEŠLOVÁ, Lenka. *Práva dítěte: Filozoficko právní analýza problému* [online]. Brno, 2011 [cit. 2012-08-08]. Dostupné z: <http://is.muni.cz/th/210315/pravf_m/Diplomova_prace.txt>. Diplomová práce. Masarykova univerzita.

Dětská práva. In: *Úplněk* [online]. 2011 [cit. 2012-08-08]. Dostupné z: <<http://www.iuplnek.eu/news/detska-prava/>>.

Stručně o UNICEF. In: *UNICEF* [online]. 2004 [cit. 2012-08-08]. Dostupné z: <<http://www.unicef.cz/index.php?pg=2&id=94&zp=1>>.

Pomozte dětem strádajícím dětskou prací: Podpořte programy UNICEF zaměřené proti dětské práci. In: *UNICEF* [online]. 2010 [cit. 2012-08-08]. Dostupné z: <<http://www.unicef.cz/index.php?pg=2&id=325&zp=17>>.

Specializované agentury: Mezinárodní organizace práce (ILO). In: *Informační centrum OSN v Praze* [online]. 2005 [cit. 2012-08-08]. Dostupné z: <<http://www.osn.cz/system-osn/specializovane-agentury/?i=116>>.

The Programme. In: *International Labour Organization* [online]. 1996 [cit. 2012-08-08]. Dostupné z: <<http://www.ilo.org/ipecc/programme/lang--en/index.htm>>.

Committee on the Rights of the Child: Monitoring children's rights. In: *Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights* [online]. 2011 [cit. 2012-08-08]. Dostupné z: <<http://www2.ohchr.org/english/bodies/crc/>>.

Práva dětí: Úmluva Mezinárodní organizace práce o zákazu a okamžitých opatřeních k odstranění nejhorších forem dětské práce. In: *Český helsinský výbor* [online]. 2005 [cit. 2012-08-08]. Dostupné z: <<http://www.helcom.cz/view.php?cisloclanku=2005020128>>.

BÁBORSKÁ, Jana. *Dětská práce v rozvojovém světě*. Brno, 2. ledna 2012. Dostupné z: <http://is.muni.cz/th/209708/fss_m/diplomova_prace.pdf>. Diplomová práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce Dipl.-Theol. Univ. Stanislava Ševčíková, Ph.D.

The end of child labour: Within reach. [online]. 2006, s. 100 [cit. 2012-07-13]. ISSN 0074-6681. Dostupné z: <<http://www.ilo.org/public/english/standards/relm/ilc/ilc95/pdf/rep-i-b.pdf>>.

Úmluva Mezinárodní organizace práce o zákazu a okamžitých opatřeních k odstranění nejhorších forem dětské práce, <<http://www.helcom.cz/view.php?cisloclanku=2005020128>>.

Child labour and education. *UNESCO* [online]. 2006, s. 53 [cit. 2012-07-13]. Dostupné z: <<http://unesdoc.unesco.org/images/0014/001474/147485e.pdf>>.

Child Labour Recommendation No. 190. *International Labour Organization* [online]. 1999 [cit. 2012-07-13]. Dostupné z: <<http://www.ilo.org/public/english/standards/relm/ilc/ilc87/com-chir.htm>>.

Autor: Kateřina Vencbauerová, Ondřej Srb

Imprimatur: Jakub Kolář, Zuzana Netolická

Jazyková úprava: Filip Chráska, Jakub Janík, Tomáš Konečný, Veronika Maurerová, Šárka Ošťádalová, Thuy Thu Truong

Grafická úprava: Tibor Keše

Vydala Asociace pro mezinárodní otázky pro potřeby XVIII. ročníku Pražského studentského summitu.

© AMO 2012

Model OSN

Asociace pro mezinárodní otázky,

Žitna 27, 110 00 Praha 1

Tel./fax: +420 224 813 460,

e-mail: summit@amo.cz,

IČ: 65 99 95 33

>>www.amo.cz<<

>>www.studentsummit.cz<<

Top partneři

Generální partner
Modelu OSN

Hlavní partner
Modelu OSN

Hlavní partner Modelu NATO

Ministerstvo zahraničních věcí
České republiky

Model NATO is co-sponsored by
the North Atlantic Treaty Organization

Hlavní partner Modelu EU

Partner konference

Univerzitní
partner

Partner zahájení

Partner jednání

Partneři Modelů

Mediální partneři

Hlavní mediální partner

Hlavní mediální partner

Partner Chronicle

Za podpory

**Asociace
pro mezinárodní
otázky**
Association
for International
Affairs

Pražský studentský summit
projekt Asociace pro mezinárodní otázky